annapurnapost.com

अन्नपूर्ण पोस्ट

वर्ष २५, अंक १०१, पृष्ठ ८ | काठमाडौं, आइतबार २४ साउन २०८३ | श्रावण कृष्णपक्ष एकादशी नेपाल संवत् ११४६ | SUNDAY, AUGUST 9, 2026 | मूल्य : रु. १०

ग्यास हाहाकार, पेट्रोल आकासियो, बिजुली खपतमा सरकार अनुदार

मुलुकमा बर्सेनि ६० अर्बभन्दा बढीको एलपी ग्यास आयात हुन्छ। ४ खर्बभन्दा बढीको पेट्रोलियम पदार्थ आयात हुन्छ। यति हुँदाहुँदै पनि एलपी ग्यासको हाहाकार छ। पेट्रोलियम पदार्थको भाउ आकासिएको छ। तर, स्वदेशमै उत्पादित बिजुलीको उपयोग बढाउनेतर्फ सरकारको ध्यान फिटिक्कै छैन। उल्टै, साउनदेखि बिजुलीको उपयोग गरेबापत जनतामा कर थपिएको छ। बिजुली उत्पादनको क्षमता घटाउन निजी क्षेत्रका आयोजनालाई सरकारले दबाब दिइरहेको छ।

भवनाथ प्याकुरेल | *काठमाडौं*

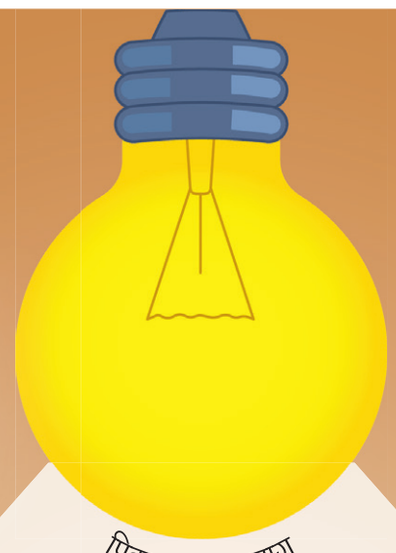

पिक आवरमा माग
२०५९ मेगावाट

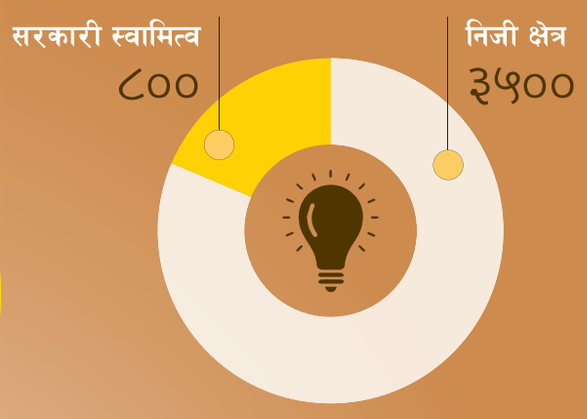

कुल बिजुली उत्पादन
४३०० मेगावाट

५० युनिटभन्दा बढी बिजुलीमा
५% भ्याट

पेट्रोल आयात
४ खर्ब (बर्सेनि)

एलपी ग्यास आयात
६० अर्ब
२८ करोड (बर्सेनि)

इन्फोग्राफिक्स : किरण श्रेष्ठ

८० प्रतिशतभन्दा कम उत्पादन गरिरहेका आयोजना

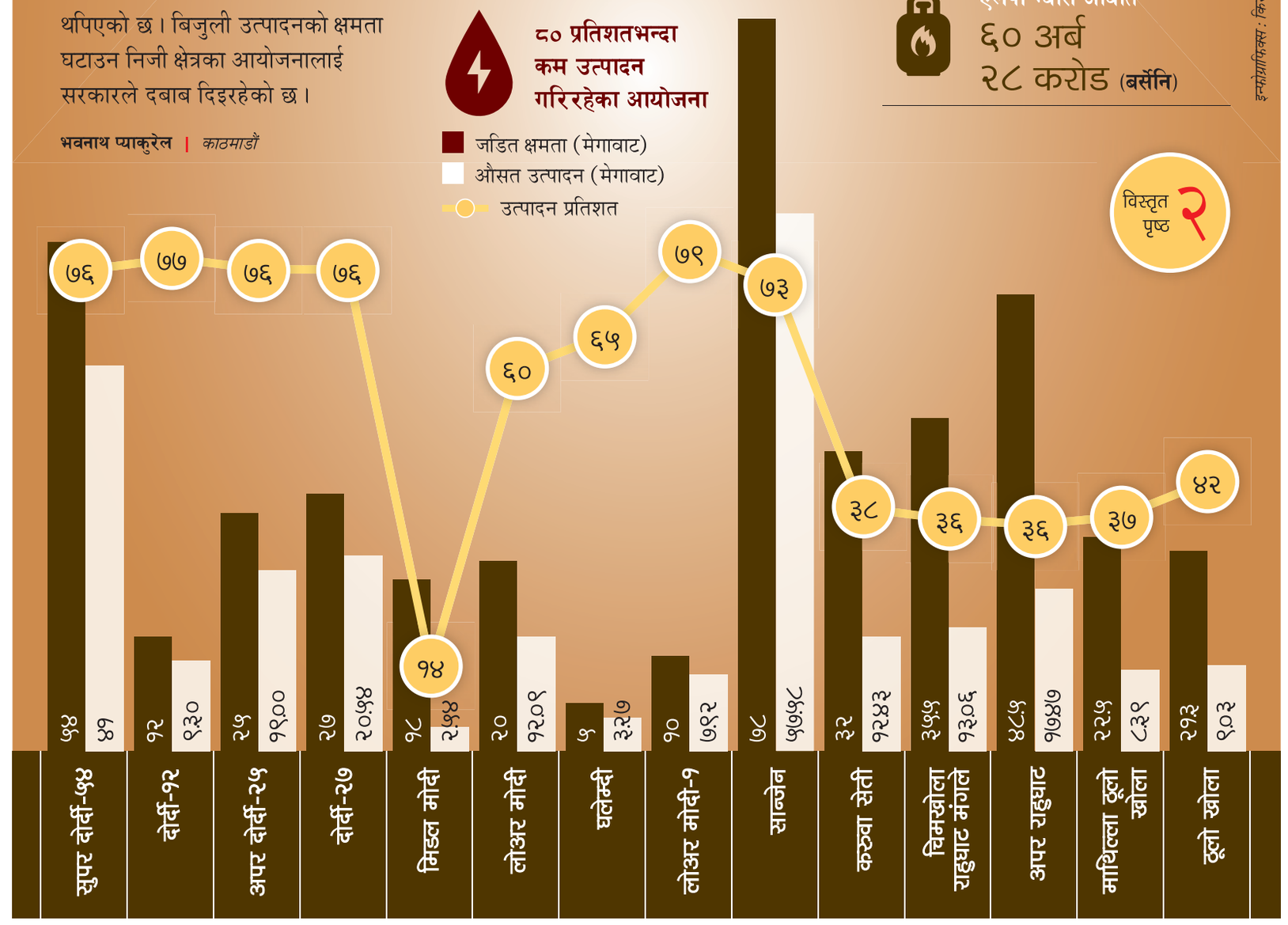

विस्तृत पृष्ठ २

प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको नियुक्तिमा कानुनको धज्जी

पहिले : अघिल्लो कार्यकालमा कुलपतित्रयलाई शपथ गराउँदै तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल।

अहिले: सरकारले नियुक्त गरेका तीनवटै प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कुलपतिको शपथपछि पर्यटनमन्त्रीसँगको सामूहिक फोटो।

प्रधानमन्त्रीले गराउनुपर्ने शपथ मन्त्रीबाट, 'मेरिट'का नाममा फोनबाटै पद वितरण !

अन्नपूर्ण | *काठमाडौं*

सरकारले तीनवटै प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा हालै गरेको नयाँ नियुक्ति प्रक्रिया र शपथ ग्रहण विवादित देखिएको छ। कानुनतः कुलपतित्रयलाई प्रधानमन्त्रीले शपथ ग्रहण गराउनुपर्ने स्पष्ट व्यवस्था हुँदाहुँदै पनि रास्वपा सरकारले यसपटक विभागीय मन्त्रीबाट शपथ गराएको छ। 'राजनीतिक नियुक्ति नगर्ने' र 'मेरिट' (योग्यता) का आधारमा प्राज्ञहरू छान्ने भन्दै सयौं जनाबाट आवेदन मागे पनि अन्त्यमा फोन गरेर पद बाँडिएको आरोप लागेको छ।

प्रतिष्ठानको पूर्वजिम्मेवार पदाधिकारीहरूले समेत शपथमा कानुन मिचिएको गुनासो गरेका छन्। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान, नेपाल संगीत तथा नाट्य प्रज्ञा-प्रतिष्ठान र नेपाललालितकला प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको ऐनअनुसार कुलपतिलाई प्रधानमन्त्रीले शपथ गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसपछि कुलपतिले उपकुलपति, सदस्यसचिव र प्राज्ञ सभाका अन्य सदस्यहरू (प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका हकमा ३४ जना र अन्यमा २३/२४ जना) लाई शपथ गराउनुपर्छ। तर, यसपटक प्रधानमन्त्रीले गर्नुपर्ने काम रास्वपाबाट सरकारमा गएका विभागीय मन्त्रीले गरेका छन्। यसअघि अघिल्लो सरकारका पालामा तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका कुलपति भूपाल राई, संगीत तथा नाट्यका कुलपति निशा शर्मा र ललितकलाका कुलपति नारदमणि हार्तम्छालीलाई पद तथा गोपनीयताको शपथ गराएका थिए।

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका निवर्तमान कुलपति भूपाल राई कानुनले स्पष्ट व्यवस्था गर्दागर्दै पनि वर्तमान सरकारले मनोमानी गरेको बताउँछन्। 'कुलपतित्रयको नियुक्ति प्रधानमन्त्रीले गर्ने हो, मन्त्रीले त सिफारिस मात्रै गर्ने भन्छ कानुनले,' उनले अन्नपूर्णसँग भने, 'सिफारिस समितिको अध्यक्ष मन्त्री र अरू दुईजना सदस्य रहेको समितिको सिफारिसमा प्रधानमन्त्रीले नै नियुक्ति गर्नुपर्छ।' राईका अनुसार त्यसपछि सबै कुलपतिहरूले उपकुलपति, सदस्यसचिव र सबै सदस्यलाई शपथ गराउने प्रावधान भए पनि अहिले जे गर्दा पनि हुन्छ भन्ने ढंगले कानुन मिचिएको देखिन्छ।

'मेरिट'को नाटक र फोनबाट नियुक्ति भएको भन्दै सामाजिक सञ्जालमा लेखक, स्रष्टाहरूले तीव्र आलोचना गरिरहेका छन्। अघिल्लो कार्यकालका पदाधिकारीहरूको करिब ७-८ महिना समय बाँकी छँदै सरकारले उनीहरूलाई हटाएर नयाँ नियुक्ति प्रक्रिया थालेको थियो। 'बाँकी काम पूरा गरेर जान ८ महिनाजति काम गर्न दिएको भए पनि हुन्थ्यो। त्यति पनि उनीहरूले पर्खिन सकेननू्,' एक प्रतिष्ठानका सदस्यले भने, 'राजनीतिक नियुक्ति अन्त्य गर्ने भन्दै सरकारले मिडिया ट्रायल गऱ्यो। अध्यादेश ल्याएर पदाधिकारी हटायो तर तत्काल नियुक्ति पनि गरेन।' नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा मात्रै करिब ४ देखि ५ सय जनाको आवेदन परेको जानकारी दिँदै अर्का एक प्राज्ञले भने, 'तर, आवेदन दिएकाहरूलाई मूल्यांकनको कुनै वैज्ञानिक मापदण्ड नै नबनाई आफू निकटका व्यक्तिहरूलाई फोन गरेर पदमा ल्याइएको पाएका छौं।

लोकसेवा आयोगको जस्तो रोस्टर तयार गरी ४८० बाट सर्टलिस्ट गर्दै ३००, २००, १०० हुँदै अन्तिम ३५ जना छान्नुपर्ने र त्यसको स्पष्ट मार्किङ हुनुपर्नेमा त्यसो नगरिएको सरोकारवाला बताउँछन्। 'त्यो मार्किङ कहाँ छ ? कुन आवेदनको आधारमा नियुक्ति गरियो ?,' आफूले पनि प्रक्रियाबाट आवेदन दिएको स्मरण गर्दै एक स्रष्टाले प्रश्न गरे, 'यदि कसैले सूचनाको हक प्रयोग गरेर मेरो मार्क कति हो भनेर माग्यो भने सरकारले के देखाउँछ ? के राजनीतिक नियुक्ति हुँदैन भनेको यही हो ?' आवेदन आह्वान गरेर पनि अन्त्यमा फोन गर्दै 'परिषद्मा बसिदिनुस्' भनेर पद बाँडिएको उनको दाबी छ।

कतिपय स्रष्टाहरूले सामाजिक सञ्जालमै आफूलाई परिषद्मा बस्न फोन आएको तर अस्वीकार गरेको भनी लेखेको सन्दर्भ जोड्दै उनले थपे, 'यसरी फोनको आधारमा मान्छे छनोट गर्ने हो भने मेरिट बेसिस कसरी भयो ? अनि ती ४-५ सय आवेदन कहाँ गए ?' सुशासन र विधिको शासनको दाबी गर्दै आएको वर्तमान सरकार र विभागीय मन्त्रीको यस्तो कदमले प्राज्ञिक संस्थाहरूको गरिमा घटाएको र कानुनको खिल्ली उडाएको भन्दै कला तथा साहित्य क्षेत्रमा गम्भीर असन्तुष्टि प्रकट भएको स्रष्टाहरूको भनाइ छ।

हिमपहिरोको ९ महिनापछि आधार शिविरमा भेटिए पाँच शव

भवानी खड्का | *दोलखा*

दोलखाको गौरीशंकर गाउँपालिका-९ स्थित रोल्वालिङ क्षेत्रमा पर्ने हिम शृंखलाअन्तर्गतको यलुङ री हिमालको आधार शिविरमा ५ जनाको शव फेला परेको छ। यलुङ री-आधार शिविरमा देखिएको ५ वटा शव गत वर्ष कात्तिक १७ गते यलुङ री आरोहणका क्रममा हिमपहिरोमा परेकाहरूको हुन सक्ने जिल्ला प्रहरी कार्यालय दोलखाले जनाएको छ। गत वर्ष कात्तिक १७ गते यलुङ री हिमाल आरोहणका क्रममा ५ विदेशीसहित २ नेपाली हिमपहिरोमा परेका थिए। हिमपहिरोमा परेका २ जनाको शव फेला परे पनि ५ जना बेपत्ता भएका थिए।

» बाँकी पृष्ठ ६

भारतीय पर्यटक आगमन

सेलिब्रिटीका पोस्टले बढाए धार्मिक पर्यटक

राधा खनाल | *काठमाडौं*

शनिबार बलिउड अभिनेत्री शिल्पा शेट्टी नेपाल आइपुग्नेबित्तिकै पशुपतिनाथ मन्दिर पुगिन्। काठमाडौंमा एक कार्यक्रमका लागि आएकी उनले वैदिक विधिअनुसार विशेष पूजा-आराधना गर्दै भगवान् शिवको दर्शन गरिन्। मन्दिर परिसरमा शिल्पाको उपस्थितिले नेपाली तथा भारतीय प्रशंसकहरूको उल्लेख्य भीड लागेको थियो।

हिन्दुहरूको आस्थाको केन्द्र तथा विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत पशुपतिनाथ मन्दिर पछिल्ला वर्षहरूमा केवल धार्मिक तीर्थस्थल मात्र नभई भारतीय चलचित्र उद्योगका चर्चित कलाकारहरूको पनि प्रमुख गन्तव्य बन्दै गएको छ। फिल्मको छायांकन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, अवार्ड समारोह वा निजी भ्रमणका लागि नेपाल आउने अधिकांश भारतीय कलाकारहरूले भगवान् पशुपतिनाथको दर्शनलाई आफ्नो भ्रमण तालिकामा समावेश गर्ने गरेका छन्।

पछिल्ला वर्षहरूमा धेरै चर्चित भारतीय हस्तीहरूले पशुपतिनाथको भ्रमण गरेका छन्। १ अगस्ट २०२६ मा शिल्पा शेट्टी र विक्रान्त मेसीले पशुपतिनाथको दर्शन गरे। नेपाल भ्रमणका क्रममा शिल्पाले पशुपतिनाथ मन्दिरमा विशेष पूजा गरिन्। शिवभक्तका रूपमा परिचित उनले दर्शनपछि केही समय मन्दिर परिसरमा बिताएकी थिइन् भने विक्रान्त पनि मन्दिर दर्शनका लागि पुगेका थिए।

यसअघि जुन २०२६ मा भारतीय अभिनेता राकेश बेदी चलचित्र प्रवर्द्धनका लागि नेपाल आएका बेला पशुपतिनाथ पुगेका थिए। उनले त्यतिबेला नेपालको धार्मिक पर्यटनले दुई देशबीचको सांस्कृतिक सम्बन्धलाई थप बलियो बनाएको प्रतिक्रिया दिएका थिए। मार्च २०२६ मा बलिउड अभिनेत्री सोनल चौहानले पशुपतिनाथमा पूजा गरी भगवान् शिवप्रति आफ्नो आस्था व्यक्त गरिन्। दर्शनपछिका तस्बिरहरू सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक भएपछि उनका प्रशंसकहरूले व्यापक रूपमा सेयर गरेका थिए।

त्यसैगरी ९ जनवरी २०२६ मा बलिउड अभिनेता सञ्जय दत्तले नेपाल भ्रमणका क्रममा पशुपतिनाथ मन्दिरमा विशेष पूजा गरे। उनले लामो समयदेखिको इच्छा पूरा भएको प्रतिक्रिया दिँदै नेपाल बसाइका क्रममा स्थानीय संस्कृति र परिकारको पनि प्रशंसा गरे। डिसेम्बर २०२४ मा अभिनेत्री निया शर्माले पशुपतिनाथमा पूजा गर्नुका साथै ५२५ शिवलिंगको परिक्रमा गरिन्। उनले सामाजिक सञ्जालमा यसलाई 'जीवनकै अविस्मरणीय आध्यात्मिक अनुभव' भन्दै आफ्ना भावनाहरू साझा गरेकी थिइन्।

सन् २०१९ मा पूर्वभारतीय क्रिकेटर सचिन तेन्दुलकरले पशुपतिनाथमा विशेष पूजा गरेका थिए र त्यतिबेला उनले पोस्ट गरेको तस्बिर सामाजिक सञ्जालमा निकै भाइरल भएकोथियो। पशुपतिनाथको दर्शन गर्ने चर्चित भारतीय कलाकारहरूको सूची निकै लामो छ। विभिन्न समयमा अमिताभ बच्चन, अनुपम खेर, शत्रुघ्न सिन्हा, उदित नारायण झा, हेमा मालिनी, मनोज बाजपेयी, पंकज त्रिपाठी लगायतका कलाकार तथा उद्योगी-व्यवसायीहरूले नेपाल भ्रमणका क्रममा पशुपतिनाथ मन्दिरमा दर्शन र विशेष पूजा गरिसकेका छन्।

गत साता पशुपति दर्शनपछि अभिनेत्री शिल्पा सेट्टी।

नेपाल पर्यटन बोर्डका अनुसार नेपाल आउने विदेशी पर्यटकको सबैभन्दा ठूलो स्रोत मुलुक भारत हो, जसको महत्त्वपूर्ण आधार धार्मिक पर्यटन हो। खुला सीमा, साझा हिन्दु सभ्यता, भगवान् शिवप्रतिको समान आस्था तथा काठमाडौंसम्मको सहज पहुँचका कारण भारतीय श्रद्धालु र सेलिब्रिटी दुवैका लागि पशुपतिनाथ प्रमुख आकर्षण बनेको छ।

पशुपति क्षेत्र विकास कोषका सदस्य-सचिव तीर्थ श्रेष्ठ सेलिब्रिटीहरूका माध्यमबाट धार्मिक क्षेत्रको प्रचारप्रसार हुनु अत्यन्त सकारात्मक भएको बताउँछन्। श्रेष्ठ भन्छन्, 'हामीले अलिकति व्यवस्थित मात्र गर्न सक्यौं भने अन्य देशबाट पनि अझ धेरै धार्मिक पर्यटक भित्र्याउन सकिन्छ। पर्यटक आउनु मात्र ठूलो कुरा होइन, उनीहरूप्रति हामी जवाफदेही पनि हुनुपर्छ। पहिलो चरणमा व्यवस्थापनमा ध्यान दिनु आवश्यक छ। हामी कत्तिको व्यवस्थित छौं भन्ने कुरा महत्त्वपूर्ण हुन्छ।'

पछिल्लो समय भारतीय धार्मिक तीर्थयात्रीमध्ये 'स्वयंपाकी' (आफैं पकाएर खाने) तीर्थयात्रीहरूका विषयमा नकारात्मक ढंगले प्रचार गरिएकोमा श्रेष्ठले असन्तुष्टि जनाए। उनी थप्छन्, 'हामी यहाँनिर चुकेका छौं, छिटो टिप्पणी गरिहाल्छौं। नेपालीहरू पनि भारतमा तीर्थयात्रा गर्न जाँदा कतिपय अवस्थामा होटलमा नबसी आफैं पकाएर खान्छन्। त्यसैगरी भारतीय पर्यटकहरू पनि बाटोमा वा पाटी-पौवामा खाना पकाएर बस्छन्। त्यसमा नकारात्मक टिप्पणी गर्ने होइन, बरु त्यो त हाम्रै कमजोरी हो। उनीहरूलाई व्यवस्थित गर्नतर्फ राज्यको ध्यान जानुपर्छ। त्यसो गर्दा पर्यटकको चाप अझै बढ्दै जान्छ।'

» बाँकी पृष्ठ ६